

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.IV.30.083/2013/8.szám

A Szegedi Ítéltábla a **(felszámolószervezet 1.neve, címe, felszámolóbiztos 1.neve))** által meghatalmazott Bolevác és Vörös Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Bolevác Éva ügyvéd) és a Fekete Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Fekete Csaba) által képviselt **(felperes neve "f.a.", címe)** alatti székhelyű felperesnek – az **(felszámolószervezet 2. neve, címe, felszámolóbiztos 2.neve))** által meghatalmazott Péterfi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Péterfi Tamás és Dr. Kmetovics Gyula ügyvéd) által képviselt **(I.rendű alperes neve "f.a.", címe)** alatti székhelyű I. rendű és a Kovács, Réti, Szegheő Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Vida Enikő és Dr. Kovács Attila ügyvédek), valamint a Dr. Bacsa Judit Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Bacsa Judit ügyvéd) által képviselt **(II.rendű alperes neve, címe)** szám alatti székhelyű II. rendű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2012. december 14. napján kelt 3.G.40.074/2012/54. számon hozott, majd 64. sorszám alatt kijavított ítéletével szemben a felperes 56., az I. rendű alperes 57. és a II. rendű alperes 58. sorszámokon benyújtott fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alábbiak szerint újraszövegezi. Az alperesek között 2010. október 25. napján 1.500 tonna, 2010. október 28-án 2.000 tonna, 2010. november 4. napján 2.000 tonna, 2010. november 4. napján 188 tonna, 2010. november 18. napján 262 tonna takarmánykukorica tárgyában létrejött mezőgazdasági termékértékesítési szerződések érvénytelenségének okát – a vételárnak beszámítással történő fizetési kikötését – kiküszöböli és a szerződéseket érvényessé nyilvánítja.

Kötelezi a II. rendű alperest, fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül 315.217.475,- (Háromszáztizenötmillió-kettőszáztizenhétezer-négyszázhetvenöt) Ft-ot és ezen összeg után 2010. december 1. napjától a kifizetés napjáig járó, minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző félév utolsó napján érvényes jegybanki alapkamat + 7 %-kal egyező mértékű kamatot.

- 2 -

Kötelezi a II. rendű alperest, fizessen meg 15 napon belül a felperesnek és az I. rendű alperesnek személyenként 2.200.000,- (Kettőmillió-kettőszázezer) Ft elsőfokú eljárási költséget.

Kötelezi a II. rendű alperest, fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 1.890.000,-

(Egymillió-nyolcszázkilencvenezer) Ft le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket.

Kötelezi a felperest és az I. rendű alperest, fizessenek meg az államnak – külön felhívásra – személyenként 550.000-550.000,- (Ötszázötvenezer-Ötszázötvenezer) Ft le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket.

Kötelezi a felperest és az I. rendű alperest, fizessenek meg az államnak – külön felhívásra – személyenként 1.500.000-1.500.000,- (Egymillió-ötszázezer-Egymillió-ötszázezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

A felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A II. rendű alperes 2010. márciusában műtrágyát értékesített az I. rendű alperesnek 613.113.437,- Ft értékben, a fizetési határidő 2010. április 26-a volt.

Az I. rendű alperes 14.531.028,- Ft-ot megfizetett, a fennmaradó tartozás rendezése érdekében a felek folyamatosan egyeztettek, az I. rendű alperes biztosítékokat ajánlott fel.

Az I. rendű alperes – miután a **K...** Kft.-vel 2010. március 24-én adásvételi szerződést kötött 7.000 tonna kukorica vásárlására – mint eladó, a II. rendű alperessel, mint vevővel 2010. május 5-én mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötött 6.000 tonna $\pm$ 5 % 2010. évi termésű takarmánykukorica átadására 2010. november 30-i teljesítési határidővel. A vételárat 32.100,- Ft/tonna + ÁFA összegben, a fizetés módját „kompenzációban” határozták meg. A vételárat a felek 2010. november 4-én 40.000,- Ft/tonna + ÁFA, míg 2010. november 18-án 44.900,- Ft/tonna+ÁFA összegre módosították. A 2010. május 28-án kelt jegyzőkönyvben az I. rendű alperes hozzájárult, hogy jelzálogjog kerüljön bejegyzésre ingatlanaira, valamint a termékértékesítésekből keletkező árbevételeinek a II. rendű alperes javára történő jövőbeli engedményezéséről is megállapodtak.

Az I. rendű alperes 2010. június 11. napján közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot tett 599.658.000,- Ft tekintetében, mely összeg megfizetését 2010. augusztus 31. napjáig vállalta, a felek az I. rendű alperes ingatlanaira a II. rendű alperes javára keretbiztosítéki jelzálogjogot alapítottak.

- 3 -

Gf.IV.30.083/2013/8.szám

A **M...** Zrt. – melynek igazgatósági elnöke az I. rendű alperes képviselője, **(személy 1. neve)** volt – 2010. július 27. napján közjegyzői okiratban készfizető kezességet vállalt az I. rendű alperes 599.658.000,- Ft tartozása megfizetéséért, továbbá az I. rendű alperes tartozásának fedezete céljából értékesítette a II. rendű alperes részére a 2010. évi kukorica, illetőleg napraforgó termését. Az értékesítés nem a **M...** Zrt. által megtermelt teljes mennyiségre vonatkozott.

A **M...** Zrt. 2010. július 27-én adásvételi szerződést kötött az I. rendű alperessel 4.500 tonna $\pm$ 5 % kukoricára vonatkozóan 35.000,- Ft/tonna áron.

Az I. rendű alperes 2010. nyarától fizetéseképtelenség közeli helyzetben volt, ellene több hitelező nyújtott be felszámolás iránti kérelmet, ezek az eljárások megszüntetésre kerültek, mivel az I. rendű alperes kifizette a tartozásait.

Az I. rendű alperes terményt értékesített a **B...** Kft. részére, majd kiállította

- a 2010. augusztus 03. napján kelt megállapodásból származó 95.625.000,- Ft követelésről a 2010. szeptember 15-i teljesítési idejű SZLAUO-00191. számú,

- míg a 2010. augusztus 11. napján kelt megállapodásból származó 46.700.000,- Ft követelésről a 2010. szeptember 20-i teljesítési idejű SZLAUO-00193. számú számlát.

Ezeket a követeléseket 2010. augusztusában a II. rendű alperesre engedményezte. A szerződésekben rögzítésre került, hogy a II. rendű alperes az engedményezett követeléseket a közjegyzői okiratban elismert tartozás csökkentésére fordítja.

A kötelezett 2010. október 25. napjáig a II. rendű alperesnek a tartozást megfizette.

A II. rendű alperes 2010. október 13., és 2010. október 18. napján kompenzáló levelet küldött az I. rendű alperesnek, az engedményezett követelés beszámításáról.

Az I. rendű alperes a II. rendű alperessel korábban, 2010. május 5. napján 6.000 tonna $\pm$ 5% mennyiségre kötött termékértékesítési szerződés alapján 6.550 tonna kukoricát szállított a II. rendű alperesnek az alábbiak szerint:

- A **K...** Kft. a 0Q0SA0000038. sorszámú számlával az I. rendű alperes felé 1450 tonna kukoricát 30.600,- Ft/tonna egységáron, míg 550 tonnát 45.000,- Ft/tonna egységáron bruttó 86.400.000,- Ft összegben leszámlázott.

Az I. rendű alperes 2010. október 28-án kelt SZLAUO-00258. számú számla szerint 1.450 tonna kukoricát 44.000,- Ft/tonna áron 79.750.000,- Ft értékben és a SZLAUO-00259. számla szerint 550 tonnát 45.000,- Ft/tonna áron 30.937.500,- Ft értékben tovább adott a II. rendű alperesnek.

- A **K...** Kft. a 0Q0SA0000108. számú számlával az I. rendű alperes felé 1.812 tonna kukoricát 30.600,- Ft/tonna és 188 tonnát 45.000,- Ft/tonna áron, bruttó 79.884.000,- Ft összegben leszámlázott.

Az I. rendű alperes 2010. november 4. napján kelt SZLAUO-00268. számú számla szerint 1.812 tonna kukoricát 44.000,- Ft/tonna áron 96.660.000,- Ft összegben tovább adott a II. rendű alperesnek.

- A **K...** Kft. a 0Q0SA0000190. számú számlával 3.000 tonna kukoricát 135.724.500,- Ft-ért eladott az I. rendű alperesnek.

- 4 -

Az I. rendű alperes a 2010. november 18. napján kelt SZLAUO-00281. számú számla szerint 2.738 tonna kukoricát 44.900,- Ft/tonna áron, 153.670.250,- Ft összegben tovább adott a II. rendű alperesnek.

A 2010. augusztus 31-i fizetési határidő eredménytelen elteltét követően az alperesek 2010. őszén további termékértékesítési szerződéseket kötöttek.

- Az I. rendű alperes a 2010. október 25. napján kelt szerződés alapján 1.500 tonna takarmánykukoricát értékesített 44.900,- Ft/tonna + ÁFA áron bruttó 84.187.500,- Ft-ért a II. rendű alperes részére (SZLAUO-00256. számú számla).

- A 2010. október 28. napján kelt szerződéssel 2.000 tonna takarmánykukoricát értékesített 44.900,- Ft/tonna + ÁFA áron bruttó 111.000.000,- Ft összegben (SZLAUO-000260. számú számla).
- A 2010. november 4. napján kelt szerződés alapján 2.000 tonna takarmánykukoricát értékesített 44.900,- Ft/tonna + ÁFA áron bruttó 112.250.000,- Ft összegben (SZLAUO-00267. számú számla), ezen ügylet kapcsán kiállításra került 311,88 tonna tekintetében SZLAUO-00541. számú visszaíró bizonylat is 17.499.775,- Ft összegben.
- A 2010. november 4. napján kelt szerződés alapján 188 tonna takarmánykukoricát értékesített 45.000,- Ft/tonna + ÁFA áron bruttó 10.575.000,- Ft összegben (SZLAUO-00268. számú számla).
- A 2010. november 18. napján kelt szerződés alapján 262 tonna takarmánykukoricát értékesített 44.900,- Ft/tonna + ÁFA áron bruttó 14.704.750,- Ft összegben (SZLAUO-00281. számú számla).

A fenti adásvételi szerződések mindegyike tartalmazta azon rendelkezést, miszerint a II. rendű alperes az ellenértéket az I. rendű alperessel, mint eladóval az I. rendű alperes által kiállított számla alapján „kompenzációval” rendezi.

Az I. rendű alperes 2010. október 28-án a 2010 május 5. napján kelt szerződésekre vonatkozóan kiállított SZLAUO-00258. számú és a SZLAUO-000259. számú számlák alapján a II. rendű alperes felé fennálló követeléséből bruttó 86.400.000,- Ft-ot a K... Kft.-re engedményezett, melyet a II. rendű alperes 2010. november 2-án átutalt a jogosult részére. Az I. rendű alperes számlájából fennmaradt követelés 24.287.500,- Ft volt.

Az I. rendű alperes az összesen 107.235.000-Ft összegű SZLAUO-00268. számú számla szerint fennálló követelésből bruttó 79.884.000,- Ft-ot a K... Kft.-re engedményezett, melyet a II. rendű alperes a jogosultnak 2010. november 8-án átutalt.

Az I. rendű alperes a II. rendű alperessel szemben az összesen 168.375.000-Ft összegű SZLAUO-00281. számú számla szerint fennálló követeléséből bruttó 135.724.500,- Ft-ot a K... Kft.-re engedményezett, melyet a II. rendű alperes 2010. november 22. napján a jogosultnak átutalt.

A II. rendű alperes az I. rendű alperessel szembeni követelését a vételártartozásába beszámította, ez érintette a SZLAUO-00259. számú számla alapján fennálló 24.287.500,- Ft összegű tartozást, a SZLAUO-00268. számú számlából 30.351.000,- Ft, a SZLAUO-00256. számú számlából 84.187.500,- Ft és a SZLAUO-260. számú

Gf.IV.30.083/2013/8.szám

számlából 111.000.000,- Ft-ot, összesen 249.826.000,- Ft tartozást.

Emellett a II. rendű alperes a SZLAUO-00267. számú számlából 112.250.000,- Ft és a SZLAUO-00281. számú számlából 32.650.500,- Ft tekintetében élt beszámítással.

Az I. rendű alperes ellen – 2010. november 30. napján benyújtott felszámolási eljárás megindítása iránti kérelem alapján – a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 10.Fpk.03-10-001346/13. számú végzésével rendelte el a felszámolást 2011. március 11. napjával.

A felszámolás elrendelését követően az I. rendű alperes főkönyvelője felmondott, a felszámoló által alkalmazott új könyvelő készítette el a 2010. évre vonatkozó mérleget,

valamint a 2011. március 10-re szóló tevékenységzáró mérleget. Az iratok átadására az I. rendű alperes részéről a felszámoló javára 2011. május 23. napján került sor.

Az I. rendű alperes gazdasági tevékenységének áttekintése, értékelése érdekében a felszámoló kérelemmel fordult a Bács-Kiskun Megyei Bírósághoz egy fő könyvvizsgáló felszámolási eljárásba történő bevonásának engedélyezése iránt. A Bács-Kiskun Megyei Bíróság Fpk.03-10-001346/27. számú, 2010. november 6. napján jogerőre emelkedett végzésével az engedélyt megadta, mely alapján a felszámoló 2011. november 12-én megbízta **(személy 2.neve)** igazságügyi könyvszakértőt az adós cég könyvelésének tételes áttekintésére, illetőleg különböző szempontok alapján történő feldolgozására. A NAV Kiemelt Adózók Igazgatósága a 2010. októberében megkezdett ellenőrzése kapcsán – mely a 2008-2011. március 11. napjáig tartó időszakot öleli fel –, az I. rendű alperes teljes iratanyagát lefoglalta és lepecsételt, zárt helyiségben helyezte el, ahol azokat a felszámoló is csak a NAV jelenlétében tekinthette meg. A vizsgálat 2011. március 10. napjáig tartott.

A könyvvizsgáló 2012. január 17. napján kelt levelében jelezte az I. rendű alperes felszámolója felé, hogy a felszámolási eljárás megindítását megelőzően az I. és II. rendű alperes között olyan elszámolás jött létre, amely sértheti a Cstv. követelések kiegyenlítésének sorrendjére vonatkozó rendelkezéseit.

A felszámoló e körülményről a hitelezői választmányt – ennek keretében a felperest, mint az I. rendű alperes regisztrált hitelezőjét – 2012. február 21. napján kelt levelével tájékoztatta.

A II. rendű alperesnek az I. rendű alperessel szemben fennálló követelése a felek által kötött ügyletek kapcsán jelentős részben megtérült, a II. rendű alperes a felszámolási eljárásban hitelezői igényt nem jelentett be.

A M... Zrt. az I. rendű alperes ellen indított felszámolási eljárásban 852.577.813,- Ft összegű hitelezői igényt jelentett be a 2010-ben értékesített terményre vonatkozóan.

Az I. rendű alperes felszámolója az adós társaság nevében 2012. március 6. napján a Kecskeméti Törvényszéken 3.G.40.074/2012. számon benyújtott keresetében megtámadta a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozással az adós és a N... Zrt. között 2010. október 25. és november 18. napján létrejött adásvételi szerződéseket, valamint a 2010. szeptemberében létrejött engedményezéseket. Kérte, kötelezze a bíróság a II. rendű alperest, hogy az eredeti

- 6 -

állapot helyreállítása címén fizessen vissza a felszámolási vagyona 509.379.750,- Ft-ot. Hivatkozott arra, hogy az érintett adásvételi szerződések, valamint az engedményezések a felszámolás elrendelésére irányuló kérelem beérkezésétől (2010. november 30.) számított 90 napon belül kerültek megkötésre, és a beszámítás eredményeként a II. rendű alperes nyilvánvalóan előnyben részesült a többi hitelezőhöz képest. Összességében az engedményezések, illetőleg a beszámítás útján a II. rendű alperes teljes követelése megtérült, amit bizonyít, hogy a II. rendű alperes a felszámolási eljárásban hitelezői igényt nem jelentett be, ugyanakkor a többi hitelező mintegy 7 milliárd forint hitelezői igényt terjesztett elő.

A felperes – mint az adós hitelezője – 2012. március 7. napján a Kecskeméti Törvényszéken 3.G.40.075/2012. számon benyújtott keresetében megtámadta a Cstv. 40.

§ (1) bekezdésének c) pontjára hivatkozással a 2010. október 25. és 2010. november 9. napja között alperesek között létrejött adásvételi szerződéseket, az I. rendű alperes 2010. november 11. napján kelt, a II. rendű alperes 2010. november 15. napján kelt kompenzáló levelében tett beszámítási nyilatkozatát, valamint a 2010. szeptemberében létrejött engedményezési szerződéseket. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján kérte, a bíróság nyilvánítsa a szerződéseket érvényessé és az érvénytelenség okát, azaz a beszámítással történő teljesítés miatti érdeksérelmet küszöbölje ki, és a II. rendű alperest az adásvételi szerződések kapcsán mindösszesen 332.717.250,- Ft, a B... Kft.-vel szembeni követelések engedményezése tekintetében 142.375.000,- Ft, valamint a kompenzáló levél érvénytelenné nyilvánítása okán meg nem fizetettnek minősülő 24.287.500,- Ft megfizetésére kötelezze. Másodlagosan kérte, hogy a szerződéseket a határozathozatalig a bíróság nyilvánítsa hatályossá és kötelezze a II. rendű alperest, hogy az I. rendű alperes által nyújtott ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatások ellenértékét fizesse meg. A felperes a keresetindítási jogosultságát a Cstv. 40. § (5) bekezdésére alapította.

A Kecskeméti Törvényszék 2012. április 13. napján kelt 3.G.40.075/2012/6. számú végzésével elrendelte a hitelező által indított pernek a felszámoló által indított perhez való egyesítését.

A felperes és az I. rendű alperes az eljárás során keresetüket egyezően akként módosították (3.G.40.074/2012/26. számú jegyzőkönyv 6. oldal), hogy 481.879.975,- Ft és annak 142.375.000,- Ft részösszege után 2010. október 1. napjától, míg a fennmaradó tökekövetelés után 2010. december 1. napjától a kifizetés napjáig járó Ptk. 301/A. §-a szerinti mértékű késedelmi kamat és perköltség megfizetésére kérték kötelezni a II. rendű alperest.

A II. rendű alperes elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes és az I. rendű alperes perindítása elkésett. Álláspontja szerint az I. rendű alperes esetében a megtámadás alapjául szolgáló ügyletekről való tudomásszerzés időpontja 2011. május 23. napja volt, mivel a felszámolási iratokat ekkor vette át a felszámoló. Ezen időpontot követően a felszámoló haladéktalanul köteles lett volna tájékoztatni a hitelezőket vagy a hitelezői választmányt a tudomására jutott jogügyletekről. Ha a felszámoló 2011. május 23. napjához képest csak 2012. február 21. napján, azaz több mint 8 hónap elteltével tájékoztatta a hitelezői választmányt a jogügyletről az

- 7 -

Gf.IV.30.083/2013/8.szám

nyilvánvalóan nem tekinthető haladéktalan tájékoztatásnak. Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 15.Gf.40.121/2006/3. számú döntésére, melyben kimondta, hogy a jogügylet tényének, nem pedig a felszámoló általi jogi minősítésének van jelentősége, ugyanis a hitelező az ügylet megtámadása során annak a felszámoló általi minősítéséhez nincs kötve. Utalt arra, ha a bíróság elfogadja, hogy a felszámoló csak a könyvszakértő 2012. január 17-i tájékoztatásakor szerzett tudomást a szerződésekről, a hitelezők 2012. február 21-én történő tájékoztatása a haladéktalanság követelménye miatt így is elkésettnek minősül. A BH 1996/390. számú eseti döntésben a haladéktalanság értelmezésre került, a bíróság elkésettnek minősítette a felszámoló nem egészen egy hónapon belül megtett azon intézkedését, melyre az akkori szabályok haladéktalan igényérvényesítést írtak elő. Így ha elkésett a felszámoló 2012. február 21. napján történt tájékoztatása, úgy elkésett a

hitelező által benyújtott keresetlevél is.

Álláspontja szerint a felszámoló jelentős munkateherre való hivatkozása nem tekinthető az elévülés nyugvását eredményező menthető oknak.

Érdemi védekezésében előadta, hogy az engedményezési szerződések nem képezhetik jelen per tárgyát, ugyanis mindkét követelés engedményezése során a szerződés 2010. augusztusában jött létre, több mint 90 nappal a felszámolási kérelem beadását megelőzően. Hivatkozott továbbá arra, a felperes nem bizonyította, hogy az engedményezett összeggel az I. rendű alperesnek a II. rendű alperes felé fennálló tartozása csökkent.

Az adásvételi szerződésekkel kapcsolatban vitatta, hogy a többi, vele azonos sorban lévő hitelezőhöz képest előnyösebb helyzetbe került volna. Utalt a BDT 2010/2291. számú határozatban foglaltakra, mely szerint a hitelező előnyben részesítéséről akkor beszélhetünk, ha az előnyben részesített hitelező a beszámítás eredményeként a teljes követeléséhez hozzájut. Véleménye szerint az alperesek különböző időpontokban és különböző tárgyban kötött szerződéseit nem lehet egységesen kezelni, ezért a felperesnek minden egyes szerződés esetében külön kell bizonyítania, hogy fennállnak a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt törvényi feltételek.

Előadta, hogy a SZLAUO-00258., 00259., 00268., 00281. számú számlákból fennálló 389.297.500,- Ft tartozásból 87.289.000,- Ft került beszámításra (24.287.500,- Ft + 19.776.000,- Ft + 10.575.000,- Ft + 14.704.750,- Ft + 17.947.750,- Ft), míg a fennmaradó összeget az I. rendű alperes a K... Kft.-re engedményezte, ami az új jogosult javára kifizetésre került. Álláspontja szerint valamennyi fent hivatkozott számlában szereplő követelés a 2010. május 5. napján kelt szerződésből származik.

Előadta, hogy 2010. július 27. napján közjegyzői okiratba foglaltan készfizető kezességvállalásról szóló szerződést kötött a M... Zrt.-vel az I. rendű alperessel szemben fennálló 599.658.000,- Ft összegű tartozásának biztosítására. A M... Zrt. ugyanebbe a közjegyzői okiratba foglaltan vele adásvételi szerződést is kötött, melyben az általa termelt 2010. évi lábon álló kukorica és napraforgóterményt értékesítette. Ezt követően az I. rendű alperes képviselőjében eljáró **(személy 1. neve)** ügyvezető arról tájékoztatta, hogy a forgalmi volumen növelése érdekében a M... Zrt. által a részére értékesíteni vállalt kukorica termést bizományosi konstrukció keretében teljesíti a

II. rendű alperes részére. Miután a M... Zrt. készfizető kezességet vállalt az I. rendű alperes tartozásaiért, a II. rendű alperes számára a fentiekre tekintettel közömbös volt, hogy számára ki értékesíti a terményt, adott esetben kivel szemben számítja be a követelését. Állításának alátámasztására csatolta **(személy 1. neve)** nyilatkozatát, melyben kijelentette, hogy az I. rendű alperes a 2010. október 25., október 28. és november 4. napján létrejött adásvételi szerződések során a M... Zrt. képviselőjében járt el és az adásvételi szerződések vonatkozásában kiállított SZLAUO-00256., 00260., 00267. és 00541. számú számlák alapján összesen 5.188,2 tonna takarmánykukoricát a M... Zrt. bizományosaként értékesített. A II. rendű alperes által ily módon beszámított összesen 289.937.725,- Ft-tal a bizományosként történő értékesítésre tekintettel az I. rendű alperes vagyona nem csökkent, mert a vételárat a M... Zrt. nevében vette volna át. Mivel a vételár mindenképpen a M... Zrt.-t illette meg, azzal az I. rendű alperes az eredeti állapot visszaállítása esetén sem lenne jogosult sajátjaként rendelkezni, azt a hitelezői igények kielégítésére sem fordíthatná.

Utalt arra, hogy a felperes által hivatkozottak szerint beszámításra a 00259., 00268., 00281. számú számlából összesen 49.567.250,- Ft került, de a 2010. november 11-i kompenzáló levél 30.351.000,- Ft-ot ír, ez azonban nem jelenti azt, hogy az a 188 tonnára vonatkozó megállapodást is érinti.

A II. rendű alperes a **M...** Zrt.-t a jelentős összegű kezesi kötelezettségvállalásra figyelemmel perbe hívta, mely perbehívást a zrt. nem fogadta el. A perbehívásra tett nyilatkozatában a perbehívás alapjául megjelölt kezességi kötelezettségvállalás érvényességét formai és tartalmi okokból is vitatta. Másrészt hivatkozott arra, hogy nem lehetett a közjegyzői okirat alapján a **M...** Zrt. eladó által a II. rendű alperes neve vevő részére eladott áru a **C...** Kft. tulajdona, mivel bizományosi értékesítés történt.

A II. rendű alperes elévülési kifogására figyelemmel a felperes előadta, hogy a perindítási jogosultságát a Cstv. 40. § (5) bekezdésére alapította, utalt arra, hogy 2012. február 21. napján szerzett tudomást a megtámadható jogügyletekről a felszámoló értesítése alapján. Ehhez képest az (5) bekezdésben foglalt 15 napon belül a keresetét benyújtotta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperesek között

- 2010. október 25. napján 1.500 tonna takarmánykukorica tárgyában 44.900,- Ft/tonna + ÁFA vételáron,
- 2010. október 28. napján 2.000 tonna takarmánykukorica tárgyában 44.400,- Ft/tonna + ÁFA vételáron,
- 2010. november 4. napján 2.000 tonna takarmánykukorica tárgyában 44.900,- Ft/tonna + ÁFA vételáron,
- 2010. november 4. napján 188 tonna takarmánykukorica tárgyában 45.000,- Ft/tonna + ÁFA vételáron,
- 2010. november 18. napján 262 tonna takarmánykukorica tárgyában 44.900,- Ft/tonna + ÁFA vételáron létrejött adásvételi szerződéseket, valamint

- 9 -

Gf.IV.30.083/2013/8.szám

- az I. rendű alperes 2010. november 11. napján kelt kompenzáló levelével, a II. rendű alperes 2010. november 15. napján kelt kompenzáló levelével az alperesek között az I. rendű alperes által a II. rendű alperesnek szerződésen kívül értékesített 2.000 tonna takarmánykukorica vételáráról kiállított számlák közül a SZLAUO-00259. számú számla alapján fennálló 30.937.500,- Ft összegű vételártartozásból 24.287.500,- Ft beszámítására vonatkozó nyilatkozatát,
 - valamint az alperesek között 2010. szeptember 15. napján létrejött, az I. rendű alperesnek a **B...** Kft.-vel szemben fennálló repce vételárából eredő SZLAUO-00191. számú számlán kiszámlázott 95.625.000,- Ft összegű követelés engedményezésére vonatkozó szerződéseket a határozat meghozataláig hatályossá nyilvánította.
- Kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg banki átutalással az I. rendű alperesnek 435.129.975,- Ft-ot és annak 339.504.975,- Ft részösszege után 2010. december 1. napjától, 95.625.000,- Ft részösszeg után 2010. október 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett minden naptári félévet megelőző félév utolsó napján érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű kamatát, valamint 5.524.500,- Ft perköltséget. Kötelezte a II. rendű alperest, fizessen meg a felperesnek 5.524.500,- Ft

perkölséget, valamint az államnak – külön felhívásra – 1.335.000,- Ft eljárási illetéket. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest és az I. rendű alperest, fizessenek meg az államnak – külön felhívásra – 82.500-82.500,- Ft eljárási illetéket. Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy a felperes és az I. rendű alperes keresete a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontján alapult, ezért a bíróságnak a II. rendű alperes elévülési kifogására figyelemmel vizsgálnia kellett, hogy a perindítás határidőben történt-e. A Cstv. 40. § (1) bekezdésében foglalt 90 napos határidő anyagi jogi, elévülési jellegű határidő, számítására a Ptké. 3. és 4. § előírásai irányadóak, annak minden következményével együtt. A keresetlevélnek a lejárát napjáig meg kell érkeznie a bíróságra. Késedelem esetén az elévülés nyugvására és megszakadására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni (Ptk. 326-327. §), emiatt a határidő elmulasztása miatt igazolási kérelmet nem lehet előterjeszteni. A Legfelsőbb Bíróság 4/2003. számú Polgári Jogegységi Határozata szerint a bíróságnak nem kell hivatalból a megtámadási határidő betartását figyelnie, ugyanis ez a határidő nem jogvesztő, az alperesnek kell elévülési kifogást előterjeszteni.

A felperesi hitelező szempontjából tekintve a perindítási határidőt, egyedül az adósi jogügyletekről történő tudomásszerzés időpontjának van jelentősége a Cstv. 40. § (5) bekezdésében foglaltak szerint. Jelen esetben a felperesi hitelező a felszámolótól szerzett tudomást a perbeli Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja szerinti jogügyletekről, ezért eddig az elévülési idő nyugodott. A felszámoló által a hitelezői választmányának 2012. február 22. napján megküldött levelét követően a felperes keresetét 15 napon belül benyújtotta a bírósághoz.

Az I. rendű alperes felszámolója tudomásszerzésének időpontja tekintetében megállapította, a perindítási határidő 2012. január 17. napján kezdődött, mivel ezen a napon kelt levelével tájékoztatta a megbízott igazságügyi szakértő a felszámolót az áttekintett felszámolási iratanyag alapján arról, hogy az I. rendű alperes felszámolója által jelen perben megtámadott jogügyletek megkötése feltételezhetően a társaság közzgazdasági értelemben vett fizetéseképtelensége időpontjában történt. A felszámoló

- 10 -

elévülés nyugvása körében előadott nyilatkozatát elfogadta, mely szerint az I. rendű alperesi adós cég Bács-Kiskun megye legnagyobb árbevételű cége volt, 10 milliárd forintos árbevétellel, többirányú tevékenységet folytatott az ország területére kiterjedően. A felszámolónak a felszámolási eljárást követő 3-4 hónapon belül közel 100 hitelezői igényt kellett elbírálnia, a vitatott hitelezői igények tekintetében egyeztetett, áttekintette a folyamatban lévő pereket, gondoskodott közel 25 munkavállaló kiléptetéséről. Rendkívüli nehézséget okozott számára, hogy az adós cég főkönyvelője a felszámolási eljárás kezdő napját követő napokban felmondott, ezért új főkönyvelőt vett fel, akinek el kellett készítenie a felszámolóval együttműködve egyrészt a 2010. évi mérleget, másrészt a 2011. március 10. napjáig szóló tevékenységzáró mérleget, ilyen körülmények között fordult a felszámoló a felszámoló bírósághoz egy fő könyvvizsgáló és egy fő ügyvéd foglalkoztatásának engedélyezéseért. Ezt követően a felszámoló a könyvszakértő 2012. január 17. napján kelt értesítésével szerzett tudomást a kereset tárgyát képező jogügyletekről.

Az elsőfokú bíróság utalt arra is, a Cstv. 40. § (1) bekezdésében meghatározott 90 napos határidő szempontjából nem a szerződésről, a szerződéskötés tényéről való tudomásszerzésnek, hanem annak van jelentősége, hogy mikor került olyan helyzetbe a felszámoló, hogy felismerhesse a megtámadás alapjául szolgáló tényeket (Fővárosi Ítéltábla 11.Gf.40.259/2008/5., Győri Ítéltábla Gf.IV.20.331/2008/8.).Megállapította, hogy az I. rendű alperes a perindítással nem késett el.

Ezt követően a bíróság tisztázta a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja szerint megtámadható ügyletek körét. Rögzítette, hogy az I. rendű alperessel szemben a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelmet a bírósághoz 2010. november 30. napján nyújtották be, ehhez képest vizsgálta, melyek a 90 napon belül létrejött ügyletek.

Az I. rendű alperesnek a **B...** Kft.-vel szemben fennálló követeléseinek engedményezéséről megállapította, hogy a megtámadott szerződések írásban jöttek létre. **(személy 3.neve)** tanú elmondta, hogy véleménye szerint a perbeli engedményezések még augusztusban jöhettek létre, mivel a kinyomtatott példányokon augusztus hónap szerepel. **(személy 1. neve)** tanú is úgy nyilatkozott, hogy a szerződések 1. pontjában szereplő adatok egy része, ami kézzel lett kitöltve – milyen napon kelt, milyen sorszámú és milyen lejáratú számláról van szó –, kerülhetett be utólag kézzel beírásra. A tanú előadta, hogy az engedményezések augusztusban történtek, mivel az alapul szolgáló adásvételi szerződéseket már augusztusban megkötötték. Valószínűnek tartotta, hogy azon az engedményezési szerződésen, ahol az előre kinyomtatott augusztus hónap kézírással átírásra került szeptember 15-re, azt az I. rendű alperesi ügyintéző tette meg. Nem tudta megmondani, hogy a másik szerződésen, annak ellenére, hogy az szintén szeptember havi számlával kapcsolatos engedményezés, az augusztus hónapot miért nem javították át.

Az elsőfokú bíróság a tanúvallomások, illetőleg az okirat tartalma alapján azt állapította meg, hogy a 2010. szeptember 20. napján kiállított SZLAUO-00193. számú, számla szerinti 46.750.000,- Ft összegű követelés engedményezésére vonatkozó megállapodást tartalmazó okiraton a szerződő felek dátumként 2010. augusztus hónapot tüntették fel, ezért ez az engedményezés augusztus hónapban

- 11 -

Gf.IV.30.083/2013/8.szám

létrejött, így ez a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja alapján nem támadható. A 2010. szeptember 15. napján kiállított SZLAUO-00191. számú számlában érvényesített 95.625.000,- Ft követelés engedményezésére irányuló szerződésen dátumként, áthúzva az augusztus hónapot, szeptember 15. került feltüntetésre. Teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt engedményezésről van szó, melyet a dátum alatt az engedményező és az engedményes cégszerűen aláírt. Ez az ügylet a megtámadható jogügyletek közé tartozik.

Megállapította továbbá, hogy a felperes és az I. rendű alperes által támadott adásvételek, valamint kompenzáló levelekben foglalt nyilatkozatok is a jogszabály által meghatározott időintervallumba esnek, azaz megtámadható ügyletnek minősülnek.

Utalt arra, a megtámadási kereset elbírálásánál vizsgálandó a jognyilatkozat, a szerződés időpontja mellett, hogy történt-e hitelezői előnyben részesítés. Eszerint megtámadási okra hivatkozással az ügylet érvénytelenségét (3/2008. PJE határozat IV/3. pont) három konjunktív feltétel fennállása esetén lehet megállapítani: az adós fizetéseképtelenség közeli helyzetben, egy már fennálló kötelelem jogosultja, tehát az egyik hitelező előnyben részesül, azaz egy jogügylet következtében többhöz, követelésének nagyobb hányadához jut hozzá, mint amivel a vele egy rangsorban lévő hitelezők hozzájutnak.

A Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja a hitelezők egyenlőségét védi a felek jó- és rosszhiszeműségétől függetlenül. A szerződés vagy más jognyilatkozat a tárgya, illetve tartalma alapján ítélandó meg. A felek tudattartalma, szándéka, jó- és rosszhiszeműsége nem vizsgálandó (Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.110/2011., BDT 2008/1728. számú döntés,

Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.111/2009/9. számú döntés). Megállapította ezért, az a körülmény, hogy a II. rendű alperes az ügyletkötéssel csupán jogszerű követeléséhez kívánt hozzájutni, jóhiszemű volt, szándéka nem irányult a többi hitelező kijátszására, nem volt tudatában az adós fizetéseképtelenségének, mindez nem eredményezheti a mentesülését.

Álláspontja szerint a beszámítás sérti a többi hitelező érdekét, mellyel megvalósul a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja alkalmazhatóságának feltétele. A hitelező előnyben részesítése nem azt jelenti, hogy teljes egészében hozzájut a hitelező a követeléséhez, hanem azt, hogy a hitelezőnek nem kellett a Cstv. rendelkezései szerint bejelentkeznie, és nem a Cstv. 57. § szerinti kielégítési sorrendben jutott hozzá a követeléséhez. Ezért az adásvételi szerződésekben a vételár beszámítás útján történő teljesítésével kapcsolatos kikötések, valamint a 2010. szeptember 15. napján kelt 95.625.000,- Ft-os követelés engedményezés, továbbá az I. rendű alperesnek a 2010. november 11. napján kelt, és a II. rendű alperesnek a 2010. november 15. napján kelt kompenzáló levelében foglalt 24.287.500,- Ft vételár kompenzálására vonatkozó kikötés is érvénytelen.

Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott ügyletek eredményes megtámadása esetén a Legfelsőbb Bíróság 3/2008. PJE jogegységi döntés 2. pontjában foglaltak alapján a Ptk-nak az érvénytelen szerződésekre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. A Ptk. 235. §, valamint 237. §-ában foglaltak szerint érvénytelen szerződés esetében a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani. Ha a szerződéskötés előtt

- 12 -

fennállott helyzetet nem lehet visszaállítani, a bíróság a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítja. Az érvénytelen szerződést érvényessé lehet nyilvánítani, ha az érvénytelenség oka megszüntethető. Az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében eljárva a fenti jogszabályi rendelkezések alapján a megtámadott szerződéseket és jognyilatkozatokat hatályossá nyilvánította és rendelkezett az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítéséről.

A II. rendű alperes – **(személy 1. neve)** tanú vallomása alapján – bizományosi értékesítéssel kapcsolatos előadását nem fogadta el.

Indokolása szerint, az I. rendű alperes felszámolója úgy nyilatkozott, hogy a felszámolási iratanyagban nem lelhető fel a II. rendű alperes által hivatkozott bizományosi szerződés, 2010. január 1. és december 31. napja között nem tartott nyilván könyvelésében idegen készletet és elkülönített pénzkövetelést, melyből bizományosi tevékenység folytatására lehetne következtetni. Az I. és II. rendű alperes között adásvételi szerződések jöttek létre, melyben az I. rendű alperes, mint eladó hozzájárult, hogy a II. rendű alperes, mint vevő gyakorolja beszámítási jogát. A M...Zrt. felé az I. rendű alperesnek jelentős számlatartozása halmozódott fel a megvásárolt termények ki nem fizetett vételárából, melyet hitelezői igényként az I. rendű alperes ellen folyó felszámolási eljárásban bejelentett.

A felperes és az I. rendű alperes fellebbezéseikben kérték az elsőfokú ítélet elutasító rendelkezésének kereset szerinti megváltoztatását. Álláspontjuk szerint a 46.750.000,- Ft összegű követelés engedményezésére vonatkozó szerződés is 2010. szeptemberében jött létre, ezért a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja alapján megtámadható. A felek között nem volt vitás, hogy az engedményezési szerződések írásban jöttek létre. A csatolt iratokból

megállapíthatóan a szerződések nagy része ki volt töltve előre, és úgy lett kinyomtatva. Az 1. pontban bizonyos részek a szerződés kinyomtatását követően kézírással kerültek kitöltésre az I. rendű alperes alkalmazottjai által a számlák alapján. Álláspontjuk szerint megállapítható, hogy a biankó engedményezési szerződés, amely még a szerződés tárgyát, a követelés összegét nem tartalmazta, akkor került kitöltésre, amikor a számla kiállításra került, ezért a szerződés azt megelőzően létre sem jöhetett. A kitöltésig a szerződés tárgya sem volt ismert.

Amennyiben nyelvtanilag értelmezzük a két engedményezési szerződés 1. pontjában foglaltakat, akkor ezekben a szerződésekben a felek úgy állapodtak meg, hogy az engedményező kijelenti, az engedményezett követeléseket már leszámálázta a szerződés megkötésekor a kötelezettnek, és a szerződés megjelöli a számla keltének napját is, amely az egyik szerződés esetében 2010. szeptember 15., míg a másik esetében 2010. szeptember 20. napja, azaz ezen időpont előtt ezek a szerződések nem jöhetek létre. Kiemelték, **(személy 3.neve)** vallomásában egyszer sem állította bizonyosan, hogy az engedményezési szerződés 2010. augusztusában jött létre, csupán a „feltehetőleg”, „feltételezve” szavakat használta.

A II. rendű alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását. Az elévülési kifogás körében előadottakat fenntartotta, utalt továbbá arra, hogy **(személy 1. neve)** 2012. december

- 13 -

Gf.IV.30.083/2013/8.szám

19-én kelt levelében tájékoztatta a II. rendű alperes jogi képviselőjét az I. rendű alperes és az **O...** Kft. között 2010. decemberében létrejött megbízási szerződés létéről. A megbízási szerződés alapján **(személy 4. neve)** 2010. december 15-én megvizsgálta az I. rendű alperes tevékenységét és feltárta a gazdasági helyzetét. Az eljáró személy a felperesnek is a felszámolási eljárás lebonyolításába bevont megbízottja, így a felperes a perrel érintett szerződésekről már 2010. december 15-én értesült, a felszámolási eljárás közzétételét követő 90 napon belül be kellett volna nyújtania a keresetét.

Az adásvételi szerződések kapcsán megjegyezte, hogy a 2010. november 4. napján 188 tonnára vonatkozóan és a 2010. november 18. napján 262 tonnára kötött szerződések tartalmazzák a kompenzálásra vonatkozó megállapodást, de a II. rendű alperes ezen szerződésekben foglalt, mindösszesen 450 tonna kukorica vételárát nem kompenzálással, hanem készpénzben fizette meg. Álláspontja szerint a kompenzáló levelek alapján sem állapítható meg, hogy ezen szerződésekben foglalt, mindösszesen 25.279.750,- Ft kompenzálással került megfizetésre. A SZLAUO-00268. számú számlából a 2010. november 11-i kompenzáló levél alapján 30.351.000,- Ft került kompenzálásra és nem 14.704.750,- Ft, míg a SZLAUO-00281. számú számlára vonatkozóan kompenzáló levél nem is állt rendelkezésre.

Hivatkozott továbbra is arra, hogy a SZLAUO-00258, SZLAUO-00259, SZLAUO-00268, és a SZLAUO-00281 számú számlában szereplő mennyiségek a 2010. május 5-i szerződés alapján kerültek leszállításra, ezért a beszámítás sem támadható.

A **B...** Kft.-vel szembeni követelés engedményezése tárgyában előadta, hogy a szerződések augusztusban jöttek létre, az engedményezési szerződések alapjául szolgáló számlakövetelések is augusztusban keletkeztek. **(személy 1. neve)** az engedményezési szerződés dátumának szeptemberre javításával kapcsolatosan úgy nyilatkozott, hogy az

feltehetően a szerződés aláírását követően került áthúzásra, amely nyilvánvalóvá teszi, hogy ők a szerződést augusztusban megkötötték és alá is írták.

A 2010. október 25., október 28., valamint november 4. napján kötött adásvételi szerződések tekintetében továbbra is állította, hogy az I. rendű alperes bizományosként járt el.

E körben hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a **M...** Zrt. milyen jogcímen jelentette be hitelezői igényét az I. rendű alperes elleni felszámolási eljárásban. Nem értékelte a **(személy 1. neve)** tanú által benyújtott bizományosi keretszerződést. Álláspontja szerint különös jelentősége van annak, hogy az I. rendű alperes tulajdonosként vagy csak bizományosként járt el, bizományosi értékesítés esetén a termés nem tartozhat a felszámolási vagyona. Ha nem bizományosként történt az értékesítés, a bíróságnak vizsgálnia és mérlegelnie kell, hogy az I. rendű alperes tulajdont szerzett-e az általa értékesített terményeken. Az I. rendű alperes a perben állította, hogy a részére a **M...** Zrt. 2010. július 29. napján kelt szerződés útján értékesített terményt. Ezzel kapcsolatban **(személy 1. neve)** tanúvallomásában úgy nyilatkozott, hogy az adásvételi szerződés alapján nem teljesített a **M...** Zrt., mert már a közjegyzői okiratban eladta az árut a II. rendű alperesnek. Az elé tárt iratról a tanú úgy nyilatkozott, hogy az csak a számlák mögé szükséges szerződés

- 14 -

volt, amit utólag 2011. év elején készítettek el tévedésből. Így a tanúvallomásból megállapítható, hogy a 2010. július 29-én kelt szerződés nem létezett és nem ment teljesedésbe. A **M...** Zrt. 2010. július 27-én közjegyzői okiratba foglaltan eladta a megtermelt kukoricát és naparaforgót, melyből következően a II. rendű alperesnek már eladott kukoricát érvényesen nem adhatta el az I. rendű alperesnek. Hivatkozott továbbá arra, hogy a 2010. július 29-i szerződést mindkét fél képviseletében **(személy 1. neve)** írta alá, ezért a Ptk. 221. § (3) bekezdése alapján az érvénytelen, emiatt az I. rendű alperes a terményen tulajdonjogot nem szerezhette.

Az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hogy a II. rendű alperes ténylegesen előnyben részesült-e a többi hitelezőhöz képest, hogy a II. rendű alperes hitelezőként milyen kategóriába került volna besorolásra a felszámolási eljárásba való bejelentkezéskor. Egyben utalt arra, hogy a közokiratba foglaltak szerint az I. rendű alperes tulajdonában álló ingatlanokon egyetemes keretbiztosítéki zálogjogot alapított az I. rendű alperes a II. rendű alperes javára, mely zálogjog az ingatlanokon bejegyzésre került, így a felszámoló a zálogjoggal biztosított követelést a vagyontárgy erejéig a Cstv. 49/D. §-a alapján lenne köteles kielégíteni, így a felperesnek a hitelező előnyben részesítésének megállapításához azt kellett volna bizonyítania, hogy a II. rendű alperes a zálogjoggal terhelt vagyontárgyakból – figyelemmel az előtte lévő ranghelyen bejegyzett zálogjogosultak követelését is –, nem kaphatott volna kielégítést. Kiemelt jelentősége van annak, hogy milyen piaci értéket képviselnek a II. rendű alperes jelzálogával terhelt ingatlanok, ugyanis csak annak ismeretében állapítható meg a hitelező előnyben részesítése és annak mértéke.

A II. rendű alperes fellebbezése kiegészítésében előadta, hogy az I. rendű alperes 2011. szeptember 28-án a Kecskeméti Törvényszék előtt 3.G.40.232/2011. szám alatt pert indított jelen per II. rendű alperese és a **B...** Kft. II. rendű alperes ellen a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja alapján, melyben az alperesek között a **M...** Zrt. részvényeire vonatkozóan létrejött adásvételi szerződést megtámadta, vagyis már ekkor tudomással

rendelkezett a jelen perben szereplő szerződésekről, azaz a perindítási határidőt lekészte. Jelen perben az elsőfokú bíróság a tárgyaláson ismertette a hivatkozott ügyben benyújtott keresetlevelet, ezzel a bíróság azt a per anyagává tette.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az érvénytelennek nyilvánított adásvételi szerződéseket nem különítette el aszerint, hogy azok az I. rendű alperes mely termelő partneréhez, a **K...** Kft.-hez vagy a **M...** Zrt.-hez kapcsolódnak. A támadott szerződések és számlák közül a 2010. november 4-én létrejött adásvételi szerződés és az ahhoz kapcsolódó SZLAUO-00268. számú számla, a 2010. november 18-án kelt adásvételi szerződés és az az alapján kiállított SZLAUO-00281. számú számla, valamint a „szerződés nélkül” 2010. október 28-án történt értékesítésekkel összefüggő SZLAUO-00258. és 00259. számú számlák vonatkoztak a **K...** Kft.-től beszerezett termékek továbbértékesítésére.

Az I. és II. rendű alperes között 2010. május 5-én szerződés jött létre 6.000 tonna ± 5 % mennyiségű 2010. évi termésű takarmánykukorica szállítására 2010. november 30-ig. A szerződés 6. pontja szerint a vevő a leszállításra kerülő árumennyiség ellenértékét a mérlegelési bizonylaton feltüntetett súly szerint kiállított számla alapján kompenzáció útján rendezhette. Az eljárás során a II. rendű alperes

- 15 -

Gf.IV.30.083/2013/8.szám

állította és **(személy 3.neve)**, valamint **(személy 1. neve)** tanúk vallomásával igazolta, hogy a felek az írásba foglalt szerződésük mellett, azzal egy időben szóban megállapodtak abban is, hogy az I. rendű alperes további 1.000 tonna takarmánykukoricát is szállít a II. rendű alperes részére. A 2010. május 5-i megállapodás mezőgazdasági termékértékesítési szerződés, mely a Ptk. 471. § (2) bekezdése alapján írásban jöhet létre, az írásba foglalás elmulasztása esetén is érvényes azonban, ha az abból származó kötelezettségeit bármelyik fél teljesítette. Mivel az I. rendű alperes a 6.000 tonnán felül további 1.000 tonna takarmánykukoricát is leszállította a II. rendű alperes részére, a szóbeli megállapodás 2010. május 5-re visszamenő hatállyal érvényessé vált.

A II. rendű alperes előadása szerint ezen konstrukcióban a **K...** Kft.-től beszerezett és részére az I. rendű alperes által továbbértékesített áruk ellenértékét egy engedményezési konstrukción keresztül közvetlenül a **II. rendű alperes neve** -nek fizette meg a **K...** Kft.-nek. A II. rendű alperes részéről beszámításra csak azoknál a tételeknél volt lehetőség, amelyeknél a **K...** Kft. részére átutalt vételár és az I. rendű alperes által a II. rendű alperes felé kiszámlázott ellenérték között árrés keletkezett. Az okirati bizonyíték alapján a számlák egybevetéséből megállapítható, hogy beszámításra lehetőséget adó árkülönbözet minden esetben kizárólag a 2010. május 5-i írásbeli szerződés alapján érvényesített 6.000 tonna termés tekintetében keletkezett. A számlák alapján rögzíthető, hogy az 550 tonna + 188 tonna és 262 tonna termés a II. rendű alperes részére beszerzési árral azonos vételáron, árkülönbözet nélkül lett leszámlázva. A II. rendű alperes ezen áruk ellenértékét hiánytalanul megfizette, semmilyen beszámítás nem történt.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében a felperes, valamint az I. rendű alperes fellebbezésével összefüggésben kiemelte, nem helytálló az a hivatkozás, hogy a perbeli esetben az írásbeliséget, mint érvényességi feltételt a 46.750.000,- Ft-os követelés engedményezése kapcsán a felek előzetesen kikötötték volna. Ilyen kifejezett megállapodás ugyanis sem a 2010. május 28-i jegyzőkönyvben, sem a 2010. június 11-i közjegyzői okiratban nem lelhető fel.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében a II. rendű alperes elévülési kifogása tárgyában hivatkozott a Szegedi Ítéltábla Polgári kollégiumának 2010. november 25-i vitaanyagában foglaltakra, mely szerint a jogsérelem fennálltáról való tudomásszerzés az akadály megszűnése szempontjából nem elegendő, ugyanis ez csak akkor állapítható meg a nyugvás megszűnésének hatályával, ha a jogosult mind objektíve, mind szubjektíve, tehát minden tekintetben a követelés érvényesíthetőségének helyzetébe kerül.

Hivatkozott továbbá a kialakult bírói gyakorlatra tekintetben, hogy a Cstv. 40. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra alapított perekben a bíróságot nem köti a felperes által megjelölt jogcím, hanem vizsgálnia kell, hogy a megjelölt jogcímen túl más jogcímen megállapítható-e a szerződés érvénytelensége, adott esetben alkalmazható-e a Cstv. 40. § (2) bekezdésében meghatározott jogkövetkezmény. Az elsőfokú eljárás anyagából a keresetlevél mellékleteként csatolt számlából megállapítható, hogy az alperesek között 2010. május 5. és november 18. között összesen 696.735.000,- Ft értékben kukorica értékesítésre vonatkozó szerződések

- 16 -

jöttek létre, teljesítésre 2010. október 25. és november 22. napja között került sor az I. rendű alperes részéről. Tény, hogy valamennyi adásvételi szerződés lehetőséget adott a II. rendű alperesnek a leszállított áru ellenértékének beszámítás útján történő kiegyenlítésére. Kompenzációra 2010. november 11. és 12-én kölcsönös kompenzáló levelek alapján 249.826.000,- Ft összegben, 2010. november 19-én az I. rendű alperes kompenzációs levele (amelyet a II. rendű alperes is aláírt) alapján 112.250.000,- Ft összegben és 2010. november 22-én a II. rendű alperes kompenzáló levele szerint 32.650.500,- Ft összegben, tehát az I. rendű alperesnek a II. rendű alperes felé fennálló tartozása teljesítésére 2010. november 11. és 22. napja között került sor, azaz a felszámolási kérelem benyújtását megelőző 60 napon belül. A Cstv. 40. § (2) bekezdés alkalmazásához szükséges egyéb feltételek is fennállnak.

A szolgáltatás eredményeként egy hitelező előnyben részesítése megállapítható és a nyújtott szolgáltatás nem tartozik a rendes gazdálkodás körébe. A II. rendű alperes az I. rendű alperessel szemben fennálló követeléséhez teljes egészében hozzájutott, követelését nem kellett a felszámolási eljárás keretében érvényesítenie, így a többi hitelezőhöz képest előnyben részesült. A rendes gazdálkodás körébe tartozó szolgáltatásnak a kialakult bírói gyakorlat a társaság cégjegyzékbe, létesítő okiratába bejegyzett tevékenységi körök gyakorlása során nyújtott szolgáltatást tekinti, ha azok a gazdasági tevékenység folytatásához szükségesek, hasznosak, gazdaságilag indokoltak, a társaság áru-, anyagszükségleteinek biztosítására szolgálnak. Nem tartoznak ebbe a körbe azok a szolgáltatások, amelyek a gazdasági életben nem szokványosak, nem mindennaposak. A II. rendű alperes a gabona-, dohány-, vetőmag- és takarmány nagykereskedelem tevékenységi kört 2010. október 26. napján vette fel, a 2010. május 5-i adásvételi szerződést kizárólag biztosítéki céllal kötötték, így az ilyen célt szolgáló szolgáltatás a gazdasági életben nem szokványos, nem tartozhat a rendes gazdálkodás körébe, így álláspontja szerint a felszámoló részére megnyílt a visszakövetelés joga.

Az engedményezési szerződések tekintetében is hivatkozott a Cstv. 40. § (2) bekezdésének alkalmazására

Csatolta az I. rendű alperes felszámolójának nyilatkozatát, mely szerint a 2010. június 29. napján közokiratba foglalt jelzálogjogot alapító szerződés 4. pontja tartalmazza a II. rendű

alperest rangsorban megelőzően bejegyzett jelzálogjogokat is. Az ingatlanok a felszámolási eljárás során – két ingatlan kivételével – értékesítésre kerültek, az első ranghelyre sorolt zálogjogosult hitelezői igénye az elszámolást követően nem térült meg, nála sem várható 100 %-os kielégítés.

A felperes és az I. rendű alperes fellebbezése alaptalan, a II. rendű alperes fellebbezése részben alapos.

A II. rendű alperesnek nagy összegű – 600.000.000,- Ft-ot meghaladó – követelése állt fenn az I. rendű alperessel szemben. A felek célja az volt, hogy az I. rendű alperes a tartozását megfizesse, és a teljesítésre biztosítékot nyújtson. A felperes és az I. rendű alperes az alperesek között e körben létrejött szerződéseket támadta a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja alapján.

- 17 -

Gf.IV.30.083/2013/8.szám

Az 1991. évi IL. törvény (Cstv.) 40. § (1) bekezdés c) pontja szerint a tudomásszerzéstől számított 90 napon, de legfeljebb a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjától számított egy éves jogvesztő határidőn belül a hitelező – vagy az adós nevében a felszámoló – a bíróság előtt keresettel megtámadhatja az adósnak a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző 90 napon belül és azt követően kötött szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha annak tárgya egy hitelező előnyben részesítése, különösen egy fennálló szerződésnek a hitelező javára történő módosítása vagy biztosítékkal nem rendelkező hitelező számára biztosíték nyújtása.

I.

Az elsőfokú bíróság a II. rendű alperes elévülési kifogására tekintettel először azt vizsgálta, a perindítás határidőben történt-e.

Az elsőfokú bíróság e körben döntését a jogszabályoknak és a bírói gyakorlatnak megfelelően hozta meg, indokaival az ítéletábra egyetért.

A II. rendű alperes fellebbezésében állította, hogy az I. rendű alperesi felszámoló legkésőbb 2011. szeptember 28. napján a jelen perbeli ügyletekről tudomással rendelkezhetett, abból következtetett erre, hogy a felszámoló az adós nevében a **M...Zrt.** részvényeivel kapcsolatban kötött megállapodást – külön perben – megtámadta. Az ítéletábra a per iratai alapján megállapította, hogy az elsőfokú eljárásban ismertetésre került a hivatkozott ügyben benyújtott keresetlevél, de ezen beadvány három oldalas tartalmából, illetve a hivatkozott további beadványok tartalmából nem vonható le olyan következtetés, hogy a felszámoló a jelen perrel érintett megállapodásokról, különösen azoknak a Cstv. 40. § (1) bekezdés szerinti megtámadhatóságáról ekkor már tudomást szerzett.

A II. rendű alperes utalt továbbá arra is, az elsőfokú tárgyalás berekesztését követően jutott tudomására az a tény, hogy az **O... Kft.** és az I. rendű alperes között 2010. decemberében megbízási szerződés jött létre és a megbízott képviselője, valamint a felperes képviselőjének azonossága miatt megállapítható, hogy a felperes a perbeli szerződésekről már ezen időpontban tudomással bírt, tehát azokról nem a felszámolótól

értesült. E körben az ítéltábla az elsőfokú eljárás iratai alapján megállapította, hogy **(személy 1. neve)** az elsőfokú eljárás berekesztését követően terjesztette be a bírósághoz a II. rendű alperes által hivatkozott megbízási szerződést, ezzel a II. rendű alperes igazolta, hogy ekkor jutott tudomására a megbízási szerződés léte, a szerződésben azonban szerződő félként nem a felperes szerepelt, és abból megállapítható az is, hogy a megbízási az I. rendű alperes válságmenedzselésére irányult. A szerződést 2010. decemberében kötötték, az I. és II. rendű alperesek közötti jogügyletek létrejöttét, valamint teljesítését követően. A megbízott feladata nem a korábbi szerződések Cstv. 40. §-a szerinti felülvizsgálata volt, hanem a cég aktuális vagyoni helyzetének feltárása, a fizetőképesség helyreállítása érdekében lehetséges intézkedések meghatározása, így nem állapítható meg, hogy a perbeli szerződések alapján a megbízott tudomására jutottak a jelen per tárgyát képező szerződések.

Mindezek alapján a II. rendű alperes elévülési kifogását az ítéltábla nem találta megalapozottnak.

- 18 -

II.

Az elsőfokú bíróság vizsgálta a II. rendű alperes védekezése alapján, hogy mely keresettel érintett ügylet támadható meg annak kelte szerint a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja alapján.

1.) A **B...** Kft.-vel szemben fennálló követelések engedményezésére létrejött megállapodások tekintetében azok keltezése, valamint a perben meghallgatott tanúk vallomásának mérlegelése alapján jutott arra a következtetésre, hogy a 46.750.000,- Ft-ra vonatkozó engedményezés 2010. augusztusában történt, ezért nem támadható, míg a 95.625.000,- Ft-ra vonatkozó engedményezés 2010. szeptemberében jött létre, ezért a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja alapján támadható. A felek az elsőfokú bíróság ítéletének ezen megállapításait fellebbezésükben kölcsönösen vitatták.

A Ptk. 328. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a jogosult követelését szerződéssel másra átruházhatja (engedményezés). Ehhez a kötelezett hozzájárulására nincs szükség, a jogosulti pozícióba enélkül kerül az engedményes. Az engedményezési szerződés lényeges tartalma annak a követelésnek a határozott és pontos megjelölése, amelyre az engedményezés vonatkozik. Olyan esetben, amikor egy követelés még létre sem jött, a követelés lényeges tartalmi elemei, így a kötelezett és a követelés összege nem határozható meg. Ezért az engedményezési szerződés megkötésének időpontjában még létre sem jött követelés érvényesen nem engedményezhető (BH 1996/380., BDT 2013/2/20.), azonban a jövőben lejáró követelés engedményezhető, feltéve, hogy az engedményezéskor már létezik az a jogviszony, amelyből a jövőbeli követelés fakad (BDT 2013/2/20., BH 2004/410., BDT 2002/706. számú döntés).

A Ptk. kötelező írásbeli formát nem ír elő az engedményezési szerződésekre, ezért azok írásban, szóban és ráutaló magatartással is megköthetők. Az engedményezés érvényes létrejöttének nem feltétele a konkrét összegben meghatározott követelés megjelölése és főszabályként alaki érvénytelenségi feltétel sincs (BDT 1999/52., BDT 2002/706. számú döntés).

Jelen esetben a két engedményezés alapját képező értékesítésre vonatkozó megállapodás az adós és a **B...** Kft. között 2010. augusztusában jött létre. A 2010. augusztus 11. napján kelt szerződés szerint 46.750.000,- Ft értékű búzára vonatkozó SZLAUO-00193. számú számla 2010. szeptember 20-án, míg a 95.625.000,- Ft értékű

repcére vonatkozó 2010. augusztus 3. napján létrejött szerződés szerint a SZLAUO-00191. számú számla 2010. szeptember 15-én került kiállításra. A követelést megalapozó szerződésekről az alperesek 2010. augusztus 3. és augusztus 15. napján szerezhettek tudomást.

A csatolt okiratból megállapíthatóan a 46.750.000,- Ft-ra vonatkozó engedményezési szerződést géppel írták, annak dátumozása szerint 2010. augusztusában kelt, míg a 95.625.000,- Ft-ra vonatkozó követelés engedményezéséről szóló iratra géppel 2010. augusztusi dátumot írtak, melyet ismeretlen személy, ismeretlen időpontban kézzel 2010. szeptember 15. napjára javított.

A Pp. 196. § (1) bekezdés d) pontja szerint a magánokirat az ellenkező bizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetőleg elfogadta, vagy magára nézve kötelezőnek ismerte el, feltéve, hogy a gazdálkodó szervezet által üzleti körében kiállított okiratot szabályszerűen aláírták.

- 19 -

Gf.IV.30.083/2013/8.szám

Jelen esetben a csatolt engedményezési szerződések közül a 46.750.000,- Ft követelésre vonatkozó megállapodást a II. rendű alperes nem írta alá, így ez egyszerű okiratnak, míg a 95.625.000,- Ft-ra vonatkozó megállapodás mindkét fél részéről cégszerűen aláírásra került, ezért teljes bizonyítóerejű magánokiratnak minősül, azonban a teljes bizonyító erejű magánokirattal szemben is helye van ellenbizonyításnak.

Az engedményezési szerződések 1. pontja az engedményezésre kerülő követelés megjelölését géppel beírva nem tartalmazza, azt kipontozva jelöli és kipontozva helyet biztosít a számla kiállításának időpontjára, a számlaszámra és a fizetési határidőre vonatkozóan is. Az 1. pont a követelés tekintetében tartalmazza, hogy „az engedményező a számlaszámmal megjelölt követelést a kötelezettnek leszámlázta”.

A perben meghallgatott **(személy 3.neve)** tanúként előadta, hogy az engedményezési szerződések 2010. augusztusában jöhettek létre, míg **(személy 1. neve)** akként nyilatkozott, biztos abban, hogy az engedményezés augusztusban történt, ekkor létrejöttek a megállapodások, és az 1. pontban a számlaszámot az I. rendű alperes alkalmazottja csupán utóbb írta be.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az engedményezési szerződésbe a követelés számlaszáma, a számla kelte, valamint a fizetési határidő csak a számla kiállításának időpontjában kerülhetett beírásra. Mivel az engedményezési okiratokon 2010. augusztusi dátumozás szerepel, ez azt támasztja alá, hogy az engedményezési megállapodások – a 2010. augusztus 3. és augusztus 15. napján létrejött követelések alapján – már 2010. augusztusában szóban létrejöttek, az engedményezési szerződések aláírásra kerültek, majd a szerződés 1. pontja utóbb, a számlák kiállítását követően került kitöltésre. Az egyik írásbeli szerződésen a dátum későbbi időpontra való javítása – mivel kötelező írásbeli forma nem előírt – nem jelenti azt, hogy az engedményezési szerződés valóban ezen időpontban jött létre.

A felek folyamatosan tárgyaltak a tartozás rendezéséről, az előzményekből okszerűen következik, hogy közvetlenül a közjegyzői okiratban I. rendű alperes által vállalt 2010. augusztusi 31-i fizetési határidő már bizonyosan eredménytelen letelte előtt a befolyó árbevétel engedményezéséről a felek, annak ismertté válásakor azonnal megállapodtak. Ezt erősíti az is, hogy általánosságban ugyan, de az árbevétel engedményezését az I.

rendű alperes már a 2010. május 28-i jegyzőkönyvben, és a közjegyzői okiratban is vállalta.

A fentiek alapján az ítéltábla, az elsőfokú bíróságtól eltérően megállapította, hogy a 46.750.000,- Ft követelésre vonatkozó engedményezési szerződés is a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott időpont előtt, 2010. augusztusában jött létre.

2.) Az elsőfokú bíróság a 2010. október 25., október 28., november 4. napján és a 2010. november 18. napján kötött szerződések és az ezeket érintő kompenzációs megállapodások tekintetében megállapította, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja szerinti határidőn belül jöttek létre, ezért támadhatók.

- 20 -

A II. rendű alperes hivatkozása szerint el kell különíteni a **K...** Kft.-től és a **M...** Zrt.-től beszerzett termények értékesítését. A **K...** Kft.-től beszerzett árut az I. rendű alperes a 2010. május 5-i termékértékesítési szerződéssel adta tovább a II. rendű alperesnek, ebbe beletartozik a 2010. november 4-én szállított 198 tonna és a 2010. november 18-án szállított 262 tonna termény is, ezért a megállapodás nem támadható.

A 2010. május 5. napján kelt megállapodás 2010. évi termésű 6.000 tonna $\pm$ 5 % mennyiségű terményre vonatkozott, azonban a II. rendű alperes állította, hogy a mennyiséget – **(személy 1. neve)** és **(személy 3.neve)** tanúvallomása szerint – szóban 7.000 tonnára felemelték. Ezért álláspontja szerint a **K...** Kft.-től beszerzett, és a SZLAUO-00258., SZLAUO-00259., SZLAUO-00268., SZLAUO-00281. számlákban továbbszámlázott 7000 tonna mennyiség a 2010. májusi szerződés alapján került teljesítésre.

A peradatok alapján megállapítható, hogy az I. rendű alperesi gazdálkodó szervezet, mint eladó nem maga termelte terményre kötött adásvételi típusú szerződést. A szerződés tárgya mezőgazdasági termény szolgáltatása volt, a felek megállapodása ezért megfelel a Ptk. 417. § (1) és (3) bekezdése szerint minősülő adási típusú mezőgazdasági termékértékesítési szerződésnek.

A felperes és az I. rendű alperes a SZLAUO-00268. és SZLAUO-00281. számú számlák kapcsán 5.000 tonna mennyiségből 4.550 tonna termény vonatkozásában elismerte, hogy a teljesítés a 2010. május 5-i megállapodás alapján történt. Megállapítható továbbá, hogy a „szerződés nélküli” teljesítésként megjelölt SZLAUO-00258. és SZLAUO-00259. számú számlában szereplő 2.000 tonna termény is ezen szerződés alapján került teljesítésre, így összesen 6.550 tonna az a mennyiség, amely a 2010. májusban kötött megállapodásban szereplő mennyiséghez tartozik. Azonban a SZLAUO-00268. számú számlában foglalt 188 tonnára az alperesek 2011. november 4. napján, míg a SZLAUO-00281-es számú számlában foglalt 262 tonna mennyiségre 2010. november 18. napján külön megállapodást kötöttek, így maguk rendelkeztek arról, hogy ezek a szállítások már új megállapodás kapcsán történjenek. Így ez utóbbi két megállapodás – ahogyan azt az elsőfokú bíróság kifejtette –, a Cstv 40. § (1) bekezdés c) pontja alapján, azok létrejöttének időpontja miatt támadható.

3.) A II. rendű alperes fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a **M...** Zrt.-től származó terményt bizományosként értékesítette az I. rendű alperes a 2010. október 25., november

4. és november 18. napján kelt szerződésekben, ezért az ellenérték a felszámolási vagyonba nem tartozik.

A Ptk. 509. § (3) bekezdés a) pontja szerint a bizományos hitelezői nem támaszthatnak igényt a bizományossal szerződő féllel szemben fennálló és a megbízót illető követelésekre, vizsgálni kellett ezért, hogy milyen jogviszony alapján történt az értékesítés. Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes nyilatkozatát figyelembe véve állapította meg, hogy a bizományosi szerződés létrejötte nem bizonyított. Az I. rendű alperes iratai között bizományosi szerződés nem volt fellelhető, könyvelésében 2010-ben

- 21 -

Gf.IV.30.083/2013/8.szám

idegen készlet, elkülönítetten kezelt pénzeszköz nem volt. Utalt továbbá a 2010. július 29-én létrejött megállapodásra, melyben a **M... Zrt.** 4.500 tonna kukoricát értékesített az I. rendű alperes részére, valamint arra, hogy az I. rendű alperes mint eladó és a II. rendű alperes mint vevő éltek beszámítással a hivatkozott szerződések tekintetében, továbbá a **M... Zrt.** az I. rendű alperes felszámolási eljárása során bejelentett hitelezői igénye kapcsán sem hivatkozott bizományosi szerződés létre.

Az I. rendű alperes tagadásával szemben a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a bizonyítási kötelezettség a II. rendű alperest terhelte. Előadta, hogy 2010. július 27-én a **M... Zrt.** a 2010. évi maga termelte kukoricát és napraforgó terményt értékesítette részére. Állította, hogy a per iratai közé csatolásra került 2010. július 29-én kelt, a **M... Zrt.** és az I. rendű alperes között létrejött adásvételi szerződés nem valós, az alapján teljesítés az I. rendű alperes felé nem történt. Ezt támasztotta alá a perben meghallgatott **(személy 1. neve)** tanúvallomásával, aki előadta azt is, hogy a 2010. július 29-i szerződés utólagosan jött létre. **(személy 1. neve)** úgy nyilatkozott, hogy a jelen adásvételi szerződésekkel az I. rendű alperes által a II. rendű alperes részére értékesített termény az I. rendű alpereshez bizományosi szerződés eredményeként került. A tanú a perben, meghallgatását követően, csatolt egy 2009-ben, a **M... Zrt.**, valamint az I. rendű alperes között létrejött bizományosi keretmegállapodást, továbbá egy 2010. augusztus 17. napján kelt levelet, melyet az I. rendű alperes képviselőjében maga **(személy 1. neve)** írt a II. rendű alpereshez, mely szerint bizományosi konstrukció keretében kívánja értékesíteni a terményt.

Az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak a bizományosi szerződés hiányával kapcsolatban kifejtett álláspontjával, a II. rendű alperes ilyen bizományosi értékesítés tényét a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére nem bizonyította.

A csatolt bizományosi keretszerződés 2009-ben jött létre, az I. rendű alperes iratai között a bizományosi keretszerződés és egyedi, konkrét bizományosi szerződés jelen ügyletekre vonatkozóan nem volt fellelhető. Az I. rendű alperes főkönyvelőjének nyilatkozata szerint 2010. évben az I. rendű alperesnél idegen készlet nem volt, elkülönítetten kezelt pénzeszköz sem, azaz az I. rendű alperes könyvelésének iratai nem támasztják alá, hogy bizományosi értékesítés történt. Az I. rendű alperes eddigi ügyletkötési gyakorlata sem igazolja a bizományosi konstrukció létét, egyetlen bizományosi értékesítésre sincs adat. A 2012-ben **(személy 1. neve)** tanú meghallgatását követően a tanú által csatolt iratokat mindkét fél – a **M... Zrt.**, valamint az I. rendű alperes – részéről **(személy 1. neve)** írta alá. Az, hogy az iratok jóval a felszámolási eljárás megindulását követően kerültek elő, és azok nem találhatóak a felszámolás alatt álló cég iratai között, valamint aláírójuk a perben

meghallgatott tanú, kétségesse teszi az okiratok hitelességét.

Az a körülmény, hogy a **M...** Zrt. számlái későbbi időpontban kerültek kiállításra az I. rendű alperes felé, önmagában nem támasztja alá, hogy bizományosi szerződés jött volna létre. A számviteli adatok alátámaszthatnák a bizományosi szerződés létét, de ennek dokumentumai a könyvelésből sem az I. rendű alperestől, sem a **M...** Zrt.-től nem kerültek elő, emiatt a II. rendű

- 22 -

alperes a bizományosi értékesítés tényét bizonyítani nem tudta, így a 2010. október 25., október 28., november 4. napján létrejött megállapodások – miként azt az elsőfokú bíróság megállapította – a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja alapján támadhatók voltak.

4.) Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a 2010. novemberi kompenzációs levelekben szereplő SZLAUO-00259. számú számlából fennálló követelésből 24.287.500,- Ft beszámításra vonatkozó nyilatkozat is a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja alapján megtámadható. A II. rendű alperes fellebbezésében ezt vitatta, utalva arra, hogy ez a 2010. májusi szerződéshez kapcsolódó szerződés és beszámítás.

A csatolt, 2010. október 28. napján kelt engedményezési megállapodás szerint az I. rendű alperes a II. rendű alperessel szemben SZLAUO-00258. (79.750.000,- Ft) és a SZLAUO-00259. (30.937.500,- Ft) számú számlákból fennálló követeléséből 86.400.000,- Ft-ot engedményezett a **K...** Kft. részére, így a fennmaradó követelése 24.287.500,- Ft volt. A 2011. november 11. és november 15. napján kelt kompenzációs levelekben az alperesek a SZLAUO-00259. számú számlából fennmaradó követelésként kezelték és számították be a 24.287.500,- Ft-ot.

A már kifejtettek szerint ez a kompenzáció a 2010. május 5-i megállapodás alapján szállított terményre történt, és mivel a májusi megállapodásban már szerepelt a felek közötti kompenzációs fizetési mód, így a 2011. novemberében történt kompenzáció nem új megállapodás, így – eltérően az elsőfokú indokoktól – a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja alapján a 2010. május 5-i szerződés a beszámításra vonatkozó megállapodás ellenére nem támadható.

III.

Figyelemmel arra, hogy a megtámadható termékértékesítési szerződésekben szereplő vételárat a szerződéses kikötés alapján az I. rendű alperes felé a II. rendű alperes beszámítással egyenlíthette ki, ezáltal a II. rendű alperes a felszámolási eljárásban kötelező kielégítési sorrendre vonatkozó szabályok megsértésével követeléséhez teljes összegben hozzájutott. Bár hivatkozása szerint részére az I. rendű alperes ingatlanain keretbiztosítéki zálogjog került kikötésre, ezért vizsgálni kellett, hogy a felszámolási eljárásban biztosan milyen megtérülésre számíthat, azonban a felszámoló tájékoztatása szerint a felszámolási eljárásban a zálogtárgyak értékesítése nagyobb részben megtörtént, a zálogtárgyon első ranghelyen szereplő zálogjogosult követelésének kielégítése nem valósult meg teljes egészében, és a II. rendű alperest megelőző további zálogjogosultak kielégítése sem várható, még abban az esetben sem, ha az értékesítésre kiírt további két ingatlan a felszámolási eljárás során eladásra kerül. Ennek hitelezői igénybejelentése esetén az lenne a következménye, hogy a II. rendű alperes a Cstv. 49/D. §-ba besorolt követelését a felszámoló a Cstv. 57. § (1) bekezdés f) pontja szerinti kategóriába átsorolná. A II. rendű alperes nem tudta igazolni, hogy a felszámolási

eljárásban bármilyen arányban megtérítésre számíthat.

A fentiek alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy 2010. október, november hónapban kötött adásvételi szerződések révén a II. rendű alperes más hitelezőkhöz képest – a vételár beszámítással való rendezése okán – előnyben részesült, ezért a szerződések érvénytelenek (BDT 2013/5/74. számú jogeset).

- 23 -

Gf.IV.30.083/2013/8.szám

A Ptk. 237. § (1) és (2) bekezdése szabályozza az érvénytelenség jogkövetkezményeit. Az Ptk. 237. § (1) bekezdés a szerződés „felszámolása”, olyan helyzet megteremtését célozza, mintha a szerződés eredetileg sem jött volna létre. Ennek jogi eszköze az eredeti állapot helyreállítása (in integrum restitutio), ha pedig az nem lehetséges, a (2) bekezdés 1. fordulata szerint a szerződésnek a határozathozatalig terjedő hatályossá nyilvánítása és jövőre szóló (ex nunc) felszámolása.

A (2) bekezdés 2. fordulata a szerződés „megmentését” célozza az érvénytelenségi ok kiküszöbölésével, olyan helyzet megteremtésére irányul, mintha már eredetileg is érvényes szerződés jött volna létre. A szerződés érvényessé nyilvánítása egyenrangú lehetőség az eredeti állapot helyreállításával. Ha mindkettő alkalmazható lenne, akkor a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy az érvénytelenség melyik jogkövetkezményét alkalmazza (Kúria 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 5. pont, BDT 2007/5/73.).

Annak mérlegelésénél, hogy a bíróság melyik jogkövetkezményt választja, jelentősége van annak, hogy a felek a szerződést milyen mértékben teljesítették, a teljesítést követően mi lett a szolgáltatások sorsa, a szerződés folytán milyen változások következtek be a felek helyzetében.

Az érvénytelenségi ok kiküszöbölése voltaképpen a szerződés tartalmának módosításával, az érvénytelenségi ok miatt keletkezett érdeksérelem kiküszöbölését jelenti (Kúria 1/2010. (VI.28. PK vélemény 5. pont indoklása, BDT 2009/1/3. számú jogeset). Amennyiben az érvénytelenség többféle jogkövetkezménye alkalmazható, akkor a bíróságot mérlegelési jog illeti meg: e mérlegelés során nincs kötve a felek kereseti, illetve viszontkereseti kérelméhez, hanem azoktól eltérő érvénytelenségi jogkövetkezmény alkalmazása mellett is dönthet. A bírói mérlegelésnek a jogkövetkezmények közötti választási lehetőség korlátja, hogy nem alkalmazhat olyan jogkövetkezményt, amely ellen valamennyi fél tiltakozik (Kúria 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 7. pont, valamint 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 5/a pont, BDT 2012/4/73.).

Jelen esetben az alperesek a termékértékesítési szerződésekben a fizetés módját „kompenzációban” határozták meg, azaz a vételárnak beszámítással való rendezése okozta az érdeksérelem. Ennek kiküszöbölését eredményezi a II. rendű alperes tényleges fizetésre kötelezése. Az így fennmaradó hitelezői követelését a II. rendű alperes a felszámolási eljárásban bejelentheti (hasonlóan: BDT 2013/5/74. II.).

Ezért a keresetben foglaltaknak megfelelően az ítéletábra – eltérően az elsőfokú bíróság által alkalmazott jogkövetkezménytől – a szerződések érvénytelenségét a II. rendű alperes vételárfizetésre való kötelezésével küszöbölte ki, a szerződést érvényessé nyilvánította, és ennek folytán a II. rendű alperest 315.217.475,-Ft (84.187.500 + 111.000.000 + 112.250.000 – 17.499.775 + 10.575.000 + 14.704.750,- Ft) és annak törvényes mértékű kamatainak eladó javára történő megfizetésére kötelezte.

IV.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében előadta, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdésében foglaltakra való hivatkozás esetén a bíróság a jogcímhez nincs kötve és a Cstv. 40. § (2) bekezdésében foglaltak szerint is köteles vizsgálni a követelés fennálltát, míg a II. rendű alperes álláspontja szerint ez a fellebbezési eljárásban a keresetfelelemelés tilalmába ütközik.

A bírói gyakorlat vizsgálta már a Cstv. 40. § (1) és (2) bekezdésének kapcsolatát. Ez a kérdés más ügyben is felmerült (eBDT 2008/1728., BH 2009/248. számú eseti döntések). A kialakult gyakorlat szerint a keresetben megjelölt jogcímhez a bíróság nincs kötve, ha a fél által előadott és bizonyított tények az igényt más jogcímen megalapozzák (EBH 2006/1422. számú elvi határozat II. tétele). A felperes és az I. rendű alperes keresete arra irányult, hogy kerüljön vissza az engedményezéssel, valamint beszámítással teljesített szolgáltatás a felszámolási vagyponba, ez tartalmilag azt jelenti, hogy a már beszedett összeget a II. rendű alperes fizesse vissza. Sajátossága az ügynek, hogy a Cstv. 40. § (1) és (2) bekezdésének elhatárolása nehéz, mert mindkettő a hitelező előnyben részesítése esetére biztosít jogi eszközt a felszámolás alá került társaság részére. A felperes és az I. rendű alperes már keresetlevelében is arra hivatkozott – azt igényelte –, hogy a II. rendű alperes fizesse vissza a megjelölt összeget, mivel hitelezőként előnyben részesült, a kereset tehát tartalmilag lefedte a Cstv. 40. § (2) bekezdésében írt törvényi tényállást is. Mindezeket összevetve megállapítható, hogy a bíróságnak a felperes és az I. rendű alperesi keresetében foglaltak alapján a követelést a Cstv. 40. § (2) bekezdésében foglaltak szerint is vizsgálni kellett.

A Cstv. 40. § (2) bekezdése szerint a felszámoló az adós nevében az (1) bekezdés szerinti határidőn belül visszakövetelheti az adós által a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző 60 napon belül és azt követően nyújtott szolgáltatást, ha annak eredménye egy hitelező előnyben részesítése és a szolgáltatás nem minősül a rendes gazdálkodás körébe tartozó szolgáltatásnak.

A bíróságnak e körben is vizsgálnia kellett, hogy a teljesítés mely időpontban történt, azaz a Cstv. 40. § (2) bekezdésében megjelölt felszámolás iránti kérelem bíróságra történő benyújtását megelőző 60 napon belül volt-e.

1.) A 2010. augusztusában kelt engedményezés tekintetében a felperes és az I. rendű alperes azt állította, hogy ez biztosítéki célú engedményezés, míg a II. rendű alperes, hogy teljesítési engedmény volt.

Az engedményezés abban az esetben tekinthető biztosítéki jellegűnek, amennyiben az engedményezés hatályának beálltát a szerződő felek az adós teljesítésének elmaradásához kötik (BH 2005/16., BH 2005/220. számú jogesetek).

A hivatkozott engedményezési megállapodások IV. pontja rögzíti, hogy az engedményezett követelés összegével az I. rendű alperes tartozása – mindenféle feltételtől függetlenül – csökken, ezért ez a megállapodás teljesítési engedménynek minősül, azaz az engedményezési szerződés megkötésekor a teljesítés az I. rendű alperes részéről

megtörtént, függetlenül azon tényről, hogy a kötelezett a II. rendű

- 25 -

Gf.IV.30.083/2013/8.szám

alperesnek mely időpontban teljesített, illetve attól, hogy a II. rendű alperes az I. rendű alperes felé 2010. októberében állított ki kompenzálásra vonatkozó tájékoztató leveleket. Ezért ezen szolgáltatások visszakövetelésének – mivel 60 napon túl történt a teljesítés- Cstv. 40. § (2) bekezdésben megkívánt feltételei nem állnak fenn.

Megjegyzi az ítéletábra, biztosítéki engedmény esetén annak lenne jelentősége, hogy a II. rendű alperes a felszámolás kezdő időpontjáig a követelést a kötelezettől beszedte, ezen időpontig a biztosítékból követelését kielégítette.

2./ A 24.287.500,- Ft-os követelés tekintetében megállapítható, hogy a 2010. május 5-én kelt megállapodás szerint az I. rendű alperes a II. rendű alperes felé 2010. november 2-i szállítással teljesítette a SZLAUO-00259. számú számlában szereplő 550 tonna terményt 30.937.500,- Ft értékben, ezért a felszámolás iránti kérelem beadását megelőző 60 napon belül történt a teljesítés, azaz a szolgáltatás visszakövetelésével kapcsolatos igényt vizsgálni kellett.

A Cstv. 40. § (2) bekezdése szerint nem a szerződés megtámadása és az alapján a szerződés érvénytelenségének megállapítása történik, hanem az érvényes szerződés alapján nyújtott szolgáltatás követelhető vissza. Jelen esetben ez azt jelenti, hogy a 2010. május 5. napján kelt szerződés – mivel a Cstv. 40. § (1) bekezdés c) pontja alapján nem tartozik a megtámadható szerződések körébe – érvényes, ezért a Cstv. 40. § (2) bekezdése szerint a bíróságnak a 24.287.500,- Ft értékű I. rendű alperes által terményben nyújtott szolgáltatás visszakövetelésének jogszerűségét kellett vizsgálnia.

A Cstv. 40. § (2) bekezdésének tényállási eleme az is, hogy a nyújtott szolgáltatásnak a rendes gazdálkodás körén kívül eső szolgáltatásnak kell lennie. A rendes gazdálkodás fogalmát a törvény nem határozza meg, azonban e körben a napi termeléshez, szolgáltatáshoz, a tevékenység napi végzéséhez elengedhetetlenül szükséges kifizetések, valamint a cégjegyzékbe bejegyzett gazdasági tevékenységi kör gyakorlása során az üzletszerű gazdasági kapcsolatok körében megkötött szerződések és ezek alapján teljesített szolgáltatások tartoznak (BDT 2008.1728. számú döntés). Mindezek alapján megállapítható, hogy a nagykereskedelmi tevékenységet végző I. rendű alperes részéről az általa 2010. május 5-én kötött szerződés alapján terményszolgáltatás teljesítése a rendes gazdálkodás körébe tartozó tevékenységnek minősül, ezért a Cstv. 40. § (2) bekezdésében foglaltak szerint az I. rendű alperes által nyújtott szolgáltatás visszakövetelésének feltétele nem áll fenn.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és azt a rendelkező részben foglaltak szerint újraszövegezte.

A felperes és az I. rendű alperes részben lett pernyertes, ezért részükre a II. rendű alperes a Pp. 81. §-ában foglaltak szerint elsőfokú eljárási költség fizetésére köteles, az ügyvédi

munkadíj összegét az ítélőtábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2)

- 26 -

bekezdés a)-c) pontja alapján állapította meg. A felperes és az I. rendű alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt elsőfokú eljárási illeték viseléséről a bíróság a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésében, 15. § (1) és (3) bekezdésében foglaltak szerint rendelkezett.

A másodfokú eljárásban a felperes és I. rendű alperes fellebbezése eredménytelennek bizonyult, a II. rendű alperes fellebbezése kisebb részben vezetett eredményre, ezért az ítélőtábla a Pp. 81. § (1) bekezdés második fordulata alapján akként rendelkezett, hogy a felek költségeiket maguk viselik. A felperes és az I. rendű alperes által le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viseléséről a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés alapján rendelkezett.

Szeged, 2013. május hó 16. napján

Dr. Mányoki Zsolt sk.
a tanács elnöke

Dr. Gaálné Dr. Jobbágy Ildikó sk.
előadó bíró

Dr. Kiss Gabriella sk.
táblabíró